

Kleurrijk in onderwijs

Op vrijdag 8 juni 2018 vond het jaarlijkse PO-Raad congres 'Kleurrijk in Onderwijs' plaats in Papendal. Een bijzondere editie, want de PO-Raad viert haar tienjarig bestaan middenin in een kleurrijke sector. [Een verslag in beeld](#)

CONGRESSPEECH
RINDA DEN BESTEN
Kracht, focus,
transparantie en
trots, daar draait
het om

[Lees meer ...](#)

KEYNOTE PRINSES
LAURENTIEN
Leren luisteren is
een vak apart

[Lees meer ...](#)

MASTERCLASS
'Als je meer van
jezelf laat zien,
krijg je ook meer
terug van de
visitatiecommissie'

[Lees meer ...](#)

WORKSHOP
In de rij

[Lees meer ...](#)

WORKSHOP
'Onderzoek in
onderwijs heeft
zendingswerk
nodig'

[Lees meer ...](#)

RUBEN TERLOU
Diversiteit,
gelaagdheid en
kleurrijkheid van
de huidige Chinese
maatschappij

[Lees meer ...](#)

OPENINGSSPEECH RINDA DEN BESTEN

'Kracht, focus, transparantie en trots, daar draait het om'

Hoe komen we weer in een positieve flow? Die vraag stond centraal in de jaarrede van voorzitter Rinda den Besten. Veel negatieve verhalen doen de ronde over ons onderwijs. „We moeten het soms gewoon beter doen”, beaamde ze, maar ‘de vraag die vandaag vooral telt, is hoe we met kritiek – terecht of onterecht - omgaan zodat we ons onderwijs verder kunnen helpen’.

Volgens Den Besten zijn vier elementen van wezenlijk belang. Twee leerlingen van basisschool de Klumpert uit Nijmegen hielpen haar die te illustreren met de kubussen op het podium.

De sector moet eigen kracht tonen en de regie pakken op het onderwijs, bepleitte ze. „Niet blind je eigen gang gaan, maar

luisteren, het gesprek voeren met alle partijen om de leerling heen, en leren van elkaar.”

Ook focus is belangrijk, zodat de sector zich kan richten op het geven van goed onderwijs. Prioriteiten voor de komende jaren zijn het helpen oplossen van het lerarentekort en segregatie, het werken aan nieuwe kerndoelen en het aanpakken van onderwijsachterstanden.

Cruciaal is ook transparantie, laten zien wat je doet en het gesprek voeren met de omgeving zodat je je kunt blijven verbeteren. „Durf je kwetsbaar op te stellen, laat ook zien wat niet lukt. En wees trots op wat je hebt bereikt.”

Over tien jaar van nu, besloot Den Besten, hoop ik dat vandaag het kantelpunt was. Dat we weer in die positieve flow zitten. „In onze kleurrijke sector is ieder kind welkom. Samen worden we nog elke dag een beetje beter.” ■

[Bekijk de video van de volledige congresspeech](#)

KEYNOTE PRINSES LAURENTIEN

'Leren luisteren is een vak apart'

'Ieder kind wil evenveel aandacht krijgen', en 'Je wil wat zeggen, alleen krijg je niet de beurt en dan voel je je onzeker'. 'Kijk eens naar de kinderen die je niet zo goed ziet, die om de hoek staan.' Zo klonk het gesprek tussen prinses Laurentien en een tiental kinderen van basisschool De Klumpert uit Nijmegen. Een 'waarachtig' gesprek, waarbij de prinses scherpe vragen stelt aan de kinderen op de grote gekleurde blokken op het podium. Vragen over onzekerheid, het vertrouwen in leraren, over volwassenen 'leren luisteren' en over hoe de kinderen zelf tegen school, leren en hun toekomst aankijken.

Met deze dialoogsessie wil prinses Laurentien, als voorvechtster van kindere emancipatie, opvallende inzichten van kinderen over 'hun' onderwijs met de zaal delen. Een zaal voornamelijk gevuld met professionals, die vooral 'denken te horen wat ze horen'. Of zoals de prinses stelt: „Kinderen hebben niet altijd gelijk, maar volwassenen ook niet.” Daarmee geeft prinses Laurentien genoeg stof tot nadenken en een duidelijk signaal af. Alleen in co-creatie met kinderen kunnen onderwijsprofessionals inspelen op de toekomst van het onderwijs, want ze twijfelt of 'volwassenen wel geëquipeerd zijn om kinderen 21ste-eeuwse vaardigheden bij te brengen'.

Ze bepleit een structurele plek van jonge 'hulptroepen' binnen alle scholen, want 'zij kunnen ons leren om samen te koken.' En daarmee zet de prinses een vurig pleidooi neer voor inspraak van kinderen bij hun toekomst en eigen leerproces. Niet als zogenaamd terloopse leerlingenraad voor schoolreisjes, maar als volwaardig creatief gesprekspartner voor schoolbestuurders. ■

MASTERCLASS

'Als je meer van jezelf laat zien, krijg je ook meer terug van de visitatiecommissie'

Komen onze kernwaarden wel voldoende terug in de hele organisatie? Dat was een belangrijke vraag aan de visitatiecommissie toen we ons lieten visiteren", vertelt bestuurder Joan van Zomeren. „De feedback van de commissie heeft ons enorm geholpen met het nemen van vervolgstappen. Ik voel soms wel schroom in onze sector als het gaat om bestuurlijke visitatie. Dat is écht nergens voor nodig. De visitatie was op geen enkel moment beoordelend, maar puur gericht op de ontwikkeling van de bestuurlijke organisatie.” Paul Rullman, voorzitter van de visitatiecommissie, vult aan: „Het mooie van de visitaties is dat schoolbestuurders het gesprek voeren.

Als je meer van jezelf als schoolbestuur laat zien, krijg je ook meer terug van de visitatiecommissie.” Dat de dialoog tussen bestuurders waardevol is, kan bestuurder Jos Rijk beamen. Hij doet mee aan de pilot bestuurlijke visitatie voor éénpitters en werkt momenteel aan de zelfevaluatie ter voorbereiding op de visitatie. „Ik ben een twijfelaar. Het lijkt me fijn om het gesprek aan te gaan met collega-bestuurders over dingen waar ik mee worstel.” ■

Bekijk hier de video 'Bestuurlijke visitatie: leren van een frisse blik van buiten'

BEZOEKER AAN HET WOORD ...

PIM VAN KAMPEN BESTUURDER VAN ALBERO SCHOLENGROEP

'Ik ben hier al voor het vierde jaar op rij. Kleurrijk is niet alleen mijn outfit, maar ook mijn eigen samenwerkingsbestuur van openbare én christelijke scholen. Ik vond de masterclass 'Regie op onderwijskwaliteit' erg goed. Over het belang van vertrouwen dat je in elkaar moet hebben. Dat is cruciaal voor de relatie.' ■

BEZOEKER AAN HET WOORD ...

DIANA WILSON
DIRECTRICE VAN DE SACRED
HEART SCHOOL OP SABA

‘Of de Nederlandse leerlingen anders zijn dan de onze? Nee, de leerlingen niet. De manier van onderwijs geven wél. Vooral op pedagogisch vlak moet er bij ons nog een hoop veranderen. Ik heb hier veel nieuwe inzichten gekregen. Dank jullie wel, het was fantastisch!’ ■

WORKSHOP

In de rij

Waarom duurt het zo lang voordat jeugdhulp aanwezig is op alle scholen? Het is hetzelfde fenomeen als wanneer een volle congreszaal leegstroomt en iedereen in de rij gaat staan voor dezelfde koffiemachine: een enkeling ontdekt uit zichzelf dat er verderop meer machines zijn, maar de meesten hebben een duwtje in de rug nodig, een richtingaanwijzer. Workshopleider Jan Menting is optimistisch, maar bij de workshop van Sharon Stellaard klinkt een heel ander geluid. De deelnemers moeten vanuit de huid van ministeries, samenwerkingsverbanden en jeugdhulp een recept voor totale mislukking uitwerken. De opbrengst komt angstaanjagend dichtbij de realiteit. Grote boosdoener is volgens Stellaard de huidige opeenstapeling van sturingsmechanismen. „Er komt steeds maar iets bij, er gaat

nooit iets af.” Wat we nodig hebben is een revolutie, bepleit schoolbestuurder Dave Ensberg. Voorlopig staat er dus nog een lange rij bij de koffie. Erg? Niet voor iedereen: „In de rij kun je ook mooie inzichten krijgen.” ■

WORKSHOP

‘Onderzoek in onderwijs heeft zendingswerk nodig’

„Onderwijs zonder onderzoek is experimenteren met kinderen”, zegt leerkracht Alice tijdens de workshop Research & Development (R&D) in het onderwijs. „Je moet weten of jouw manier van lesgeven werkt.” Bovendien maakt ‘de urgentie van het lerarentekort duidelijk dat we het anders moeten doen, daarvoor is onderzoek nodig’, valt een bestuurder bij. Alle aanwezigen stellen dat R&D goed is voor de ontwikkeling en kwaliteit van het onderwijs maar merken dat er ‘zendingswerk nodig is om de sector mee te krijgen’. „Onderzoek in het onderwijs blijft vaak beperkt tot een pilot”, zegt een bestuurder. Hoe je hier bovenuit stijgt? Door het onderzoek te richten op het primaire proces. En door als bestuurder onderzoek ‘te faciliteren, door successen te vieren,

onderzoek verder uit te rollen en resultaten te delen’. Een leerkracht vertelt dat ze van haar werkgever nul op rekest kreeg toen ze naast haar werk ook wilde promoveren. Haar beroep op de aanwezige bestuurders luidt: „Geef ons de ruimte”. ■

Edith van Montfort ✓

@bososs

Randomtips van kinderen. In de kern zeggen kinderen eigenlijk: zie ons (allemaal!), praat met ons, luister naar ons, ben eerlijk [#poraadcongres](#) Daar is gewoon NIETS tegen in te brengen.

Ferdinand ter Haar ✓

@TerHaarFred

Prinses Laurentien schuurt op waarachtige wijze. ‘Zijn wij voldoende geëquipeerd om dat te doen waar we zo vol van zijn?’ Die vraag gaat me wel even bezig houden, ben ik bang [#poraadcongres](#)

Paul van Meenen ✓

@Paul_van_Meenen

Het [#leerrecht](#) wordt hier veel genoemd. Hoogste tijd dat [#regeerakkoord](#) ook op dit zeer wezenlijke punt wordt uitgevoerd. [@D66](#) pleit al lang voor wettelijke verankering. Cruciale versterking van de positie van het kind! [@PO_Raad](#) [#congres](#)

Kleurrijk in onderwijs

Met een persoonlijk verhaal en mooie fragmenten van zijn reis door China sloot documentairemaker, fotograaf en arts Ruben Terlouw het congres van de PO-Raad af. Zijn boodschap: Blijf kijken en observeren, volg je hart, waar een wil is, is een weg. Maar, kijk vooral ook naar het belang van de groep. Wat het onderwijs hiervan kan leren? Dat we onderdeel uitmaken van iets groters, en dat plichten (voor de sector) misschien zelfs belangrijker zijn dan (individuele) rechten. ■

**KLEURRIJK
IN ONDERWIJS**

Fotografie: Michèle Giebing